

2024/2059

2.8.2024

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2024/2059,

31. mai 2024,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1806 Vanuatu kodanike viisanõudest vabastamise ajutise peatamise pikendamise osas

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrust (EL) 2018/1806, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud, ⁽¹⁾ eelkõige selle artikli 8 lõike 6 punkti b,

ning arvestades järgmist:

- (1) Vanuatu Vabariik on kantud määruse (EL) 2018/1806 II lisas nende kolmandate riikide loetellu, kelle kodanikud vabastatakse liikmesriikide välispiiri ületamisel viisanõudest sellise viibimise puhul, mis ei ületa 90 päeva mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul. Viisanõudest vabastamist kohaldatakse Vanuatu kodanike suhtes alates 28. maist 2015, kui kirjutati alla Euroopa Liidu ja Vanuatu Vabariigi vahelisele lühiajalise viisa nõudest loobumist käsitlevale lepingule ⁽²⁾ (edaspidi „leping“) ja hakati seda kooskõlas lepingu artikli 8 lõikega 1 ajutiselt kohaldama. Leping jõustus 1. aprillil 2017.
- (2) Vanuatu on alates 25. maist 2015 rakendanud investoritele kodakondsuse andmise kavasad, mille abil on kolmandate riikide kodanikel, kellelt harilikult nõutakse viisat, võimalus saada investeringute eest Vanuatu kodakondsus ja seega viisavaba sissepääs liitu.
- (3) Kooskõlas määruse (EL) 2018/1806 artikli 8 lõike 2 punktiga d, artikli 8 lõikega 3 ja artikli 8 lõike 6 punktiga a on komisjon järeldanud, et kodakondsuse andmine Vanuatus rakendatavate investoritele kodakondsuse andmise kavade raames kujutab endast suurenenud ohtu liikmesriikide sisejulgeolekule ja avalikule korrale ning võtnud vastu rakendusmääruse (EL) 2022/693 ⁽³⁾ Vanuatu kodanike viisanõudest vabastamise ajutise peatamise kohta. Peatamist kohaldata 4. maist 2022 kuni 3. veebruarini 2023.
- (4) Pärast kõnealuse rakendusmääruse kohaldamise algust alustas komisjon määruse (EL) 2018/1806 artikli 8 lõike 6 punkti a kolmanda lõigu kohaselt Vanuatuga tõhustatud dialoogi, et kõrvaldada asjaolud, mille tõttu viisanõudest vabastamine ajutiselt peatati. Vanuatu ei osalenud selles dialoogietapis siiski sisuliselt. Kuna peatamise põhjuseks olnud asjaolud püsisid, võttis komisjon kooskõlas määruse (EL) 2018/1806 artikli 8 lõike 6 punktiga b 1. detsembril 2022 vastu delegeeritud määruse (EL) 2023/222, ⁽⁴⁾ millega ajutiselt peatatakse 18 kuuks II lisa kohaldamine kõigi Vanuatu kodanike suhtes. Peatamist kohaldatakse 4. veebruarist 2023 kuni 3. augustini 2024.
- (5) Pärast kõnealuse delegeeritud määruse jõustumist jätkas komisjon Vanuatuga dialoogi, mille käigus korraldati ajavahemikus veebruarist 2023 kuni aprillini 2024 neli kohtumist ja vahetati korduvalt kirjalikult teavet.

⁽¹⁾ ELT L 303, 28.11.2018, lk 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1806/oj>.

⁽²⁾ ELT L 173, 3.7.2015, lk 48, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2015/1035/oj.

⁽³⁾ Komisjoni 27. aprilli 2022. aasta rakendusmäärus (EL) 2022/693 Vanuatu kodanike viisanõudest vabastamise ajutise peatamise kohta (ELT L 129, 3.5.2022, lk 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2022/693/oj).

⁽⁴⁾ Komisjoni 1. detsembril 2022. aasta delegeeritud määrus (EL) 2023/222 kõigi Vanuatu kodanike viisanõudest vabastamise ajutise peatamise kohta (ELT L 32, 3.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/222/oj).

- (6) Enamik probleeme, mis on seotud Vanuatu rakendatavate investoritele kodakondsuse andmise kavadega ja millele komisjon juhtis tähelepanu rakendusemääruses (EL) 2022/693, on lahendamata. Vanuatu võttis 2023. aastal vastu mitu seadusemuudatust, mille eesmärk oli need probleemid lahendada, kuid ta ei ole esitanud rahuldavaid tõendeid selle kohta, et need muudatused on rakendatud ja on piisavad, et vähendada investoritele kodakondsuse andmise kavadele tulenevaid julgeolekuohte.
- (7) Investoritele kodakondsuse andmise kavad, mida Vanuatu rakendab, ei sisalda taotlejate jaoks nõuet, et nende tegelik elukoht peab olema Vanuatus või nad peavad seal füüsiliselt viibima. Taotlemisprotsessi haldavad endiselt spetsialiseeritud asutused väljaspool Vanuatu ja seepärast ei pea taotlejal olema otsest kontakti Vanuatu ametiasutustega. Taotlusprotsessi ajal ei korraldata taotlejaga ühtegi vestlust. Vahetu vestluse nõude puudumine vähendab Vanuatu ametiasutuste võimalusi taotlejat nõuetekohaselt hinnata või kinnitada taotluses esitatud teavet, sealhulgas selle õigsust ja usaldusväärsust.
- (8) Taotlusi menetletakse endiselt väga lühikese tähtaja jooksul. Eelkõige kestab taotlusega seotud julgeoleku- ja taustakontroll maksimaalselt 14 päeva ja seda võib pikendada 30 päevani. Tagasilükatud taotluste määr on endiselt äärmiselt madal, mis kinnitab komisjoni hinnangut kontrollimenetluse vähese usaldusväärsuse kohta. Aastatel 2022 ja 2023 Vanuatu esitatud andmete kohaselt sai Vanuatu 1988 taotlust kodakondsuse saamiseks investeringute eest ning neist ainult 27 lükati tagasi.
- (9) Märtsis 2023 muutis Vanuatu oma kodakondsuseadust ning asendas taotlusega seotud julgeoleku- ja taustakontrolli läbiviivad asutused ja menetlused. Eelkõige asendati varasem sisekontrollikomitee, mille nimetas ametisse peaminister, järgmise kolme institutsiooniga: Vanuatu politseiamet, rahapesu andmebüroo ja Vanuatu immigratsioonisutusse. Nimetatud institutsioonid viivad muu hulgas Interpoli andmebaasides läbi kontrollid ja annavad aru kodakondsuskomisjonile peasekretärile. Kuigi selle uue menetlusega vähendatakse ühest küljest ilmselt riski, et kodakondsus antakse isikule, kes on kantud Interpoli andmebaasi, siis teisest küljest ei sisalda see muid vajalikke elemente, mis võimaldaks nõuetekohaselt hinnata taotlejaga seotud julgeolekuohtu puudumist. Eelkõige puuduvad Vanuatu ametiasutustel piisavad vahendid, millega kontrollida taotleja päritolu- või elukohariigi välja antud dokumentide, sealhulgas isikut tõendavate dokumentide ja karistusregistri andmete õigsust, sest kõnealused ametiasutused ei vaheta teavet taotleja päritolu- ega elukohariigiga.
- (10) 2022. ja 2023. aastal olid edukad taotlejad enamasti pärit riikidest, mille kodanikud vajavad lühiajaliseks viibimiseks viisat. 2023. aastal esitasid enamiku taotlustest Hiina (519) ja Venemaa (237) kodanikud. Pärast Venemaa Ukraina-vastase agressiooni algust on Vanuatu jätkanud erinevalt muudest kolmandatest riikidest, kes rakendavad investoritele kodakondsuse andmise kavasid, Venemaa kodanikelt taotluste vastuvõtmist ja nende menetlemist.
- (11) Enne 2021. aastat said investoritele kodakondsuse andmise kava kaudu Vanuatu kodakondsuse saanud isikud seejärel taotleda Vanuatus ka nime muutmist. Dialoogi ajal teatas Vanuatu komisjonile, et 2021. aastal asjakohaseid õigusnorme muudeti ja sätestati, et topeltkodakondsusega isikud ei saanud muuta nime ja seda Vanuatus registreerida. Vanuatu teatas komisjonile ka, et alates 2019. aastast ei ole nad säilitanud andmeid nime muutmise kohta ega saa seetõttu esitada teavet selliste isikute arvu kohta, kes on kodakondsuse saanud tänu investeringutele ja seejärel muutnud oma nime, samuti ei saa nad esitada teavet kõnealustele isikutele tehtud järelkontrollide kohta.
- (12) Kuigi Vanuatu teatas komisjonile, et tema kohtupraktika alusel on võimalik kodakondsus ära võtta, kui see on saadud pettusega või seadusevastaselt, ei ole ta esitanud teavet investoritele kodakondsuse andmise kavade alusel kodakondsuse saanud isikutelt selle äravõtmise tegelike juhtumite kohta. Samuti ei ole Vanuatu rakendanud järelkontrolli mehhanismi, et teha kindlaks võimalikud turvalüngad enam kui 10 000 passis, mis anti välja enne õigusnormide muutmist ja väidetavalt karmimat julgeolekumenetlust. Veebruaris 2023 moodustas Vanuatu uurimiskomisjoni, millele tehti ülesandeks uurida kõiki väidetavaid väärtegusid, mis olid alates kavade rakendamise algusest toime pandud. Aprillis 2024 teatas Vanuatu, et uurimiskomisjoni töö on veel pooleli ja ta ei saa nimetada tulemuste esitamise täpset kuupäeva.

- (13) Kooskõlas määruse (EL) 2018/1806 artikli 8 lõikega 7 on komisjon esitanud enne delegeeritud määruse (EL) 2023/222 kehtivusaja lõppu Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, ⁽⁵⁾ milles kirjeldatakse üksikasjalikult Vanuatuga toimunud dialoogi ja tehakse järeldus, et Vanuatu ei ole kõrvaldanud peatamise põhjuseks olnud asjaolusid. Kõnealusele aruandele on lisatud seadusandlik ettepanek ⁽⁶⁾ muuta määrust (EL) 2018/1806, et viia viide Vanuatule määruse (EL) 2018/1806 II lisast I lisasse ja kehtestada Vanuatu kodanikele taas püsivalt viisanõue.
- (14) Kooskõlas määruse (EL) 2018/1806 artikli 8 lõike 6 teise lõiguga tuleks juhul, kui komisjon on esitanud sellise seadusandliku ettepaneku, Vanuatu kodanikele kehtestatud viisanõudest vabastamise peatamise kestust pikendada kuue kuu võrra ja joonealust märkust vastavalt muuta.
- (15) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis'* sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises) ⁽⁷⁾ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ ⁽⁸⁾ artikli 1 punktis B osutatud valdkonda.
- (16) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis'* sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) ⁽⁹⁾ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktides B ja C osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/146/EÜ ⁽¹⁰⁾ artikliga 3.
- (17) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis'* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) ⁽¹¹⁾ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktides B ja C osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2011/350/EL ⁽¹²⁾ artikliga 3.

⁽⁵⁾ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule Vanuatu kodanike viisanõudest vabastamise peatamise kohta (COM(2024) 366 final, 31. mai 2024).

⁽⁶⁾ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2018/1806 Vanuatu osas (COM(2024) 365 final, 31. mai 2024).

⁽⁷⁾ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36, ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree_international/1999/439\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_international/1999/439(1)/oj).

⁽⁸⁾ Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis'* sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj>).

⁽⁹⁾ ELT L 53, 27.2.2008, lk 52, ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree_international/2008/178\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_international/2008/178(1)/oj).

⁽¹⁰⁾ Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/146/EÜ sõlmida Euroopa Ühenduse nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis'* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj>).

⁽¹¹⁾ ELT L 160, 18.6.2011, lk 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/prot/2011/350/oj>.

⁽¹²⁾ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/350/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis'* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, seoses sisepiiridel piirikontrolli kaotamise ja isikute liikumisega (ELT L 160, 18.6.2011, lk 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj>).

- (18) Käesolev määrus ei kujuta endast nende Schengeni *acquis'* sätete edasiarendamist, milles Iirimaa osaleb vastavalt nõukogu otsusele 2002/192/EÜ; ⁽¹³⁾ seetõttu ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel, see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (19) Küprose puhul on käesolev määrus akt, mis põhineb Schengeni *acquis'*l või on muul viisil sellega seotud 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 1 tähenduses,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Viisanõudest vabastamise ajutine peatamine

Määruse (EL) 2018/1806 II lisa 1. osas asendatakse Vanuatut puudutav kanne järgmisega:

„Vanuatu (*)

(*) Kõigi Vanuatu kodanike viisanõudest vabastamine peatatakse 4. veebruarist 2023 kuni 3. veebruarini 2025.“

Artikkel 2

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse 4. augustist 2024 kuni 3. veebruarini 2025.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel, 31. mai 2024

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

⁽¹³⁾ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis'* sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2002/192/oj>).